

ÖZBEK KADINLARININ TOPLUMDAKI YERİ VE HAKLARI**Soyibova Dilobarxon Qobiljon qizi**

Kadınlar, her toplumun temel taşlarından biridir. Tarih boyunca kadınlar, sadece aile içinde değil, aynı zamanda toplumun gelişiminde de önemli roller üstlenmiştir.

Özbekistan'da kadınların hakları ve toplumdaki konumu, yıllar içinde büyük değişimlere uğramış ve bugün kadınların eğitim, siyaset, ekonomi ve diğer alanlardaki rolleri giderek artmaktadır.

Ancak, hala bazı zorluklar ve engeller mevcuttur. Bu makalede, Özbek kadınlarının toplumdaki yeri, hakları, karşılaştıkları zorluklar ve geleceğe yönelik fırsatlar ele alınacaktır.

Kadınların Toplumdaki Rolü

Özbekistan'da kadınlar tarih boyunca aile içinde büyük bir öneme sahip olmuştur. Geleneksel olarak annelik ve ev işleri ile ilgilenseler de, modern dünyada kadınların iş dünyasında,

eğitimde, siyasette ve sanatta daha aktif olmaları teşvik edilmektedir. Son yıllarda kadınlar, devlet yönetiminde, bilimsel araştırmalarda ve girişimcilikte önemli başarılar elde etmektedir.

Kadınların eğitim alması ve ekonomik bağımsızlıklarını kazanması, toplumsal gelişmenin en önemli unsurlarından biridir. Özbekistan hükümeti, kadınların istihdamını artırmak, onları iş dünyasına

daha fazla dahil etmek ve girişimciliği desteklemek için çeşitli projeler geliştirmektedir. Kadınların iş gücüne katılımı, ülkenin ekonomik büyümesine doğrudan katkı sağlamaktadır.

Kadınların Eğitimdeki Yeri

Eğitim, kadınların güçlenmesi ve topluma daha aktif katılması için en önemli araçlardan biridir. Günümüzde Özbekistan'da kadınların üniversiteye gitme oranı artmakta,

birçok genç kız yüksek öğrenim görerek kariyer yapma fırsatını elde etmektedir. Özellikle mühendislik, tıp, hukuk ve işletme gibi alanlarda kadınların katılımı giderek artmaktadır.

Kadınların eğitimde daha fazla yer alması, onların ekonomik ve sosyal haklarını savunmalarına da yardımcı olmaktadır. Ancak, kırsal bölgelerde hala eğitim olanaklarına erişimde bazı zorluklar yaşanmaktadır.

Bu nedenle, hükümet ve sivil toplum kuruluşları, kız çocuklarının eğitimine özel önem vermekte ve burs programları, mesleki eğitim kursları düzenlemektedir.

Kadınların Ekonomideki Yeri

Kadınların ekonomik hayata katılımı, sürdürülebilir kalkınmanın temel unsurlarından biridir. Son yıllarda Özbekistan'da kadın girişimciliğini destekleyen birçok program hayata geçirilmiştir.

Devlet tarafından kadın girişimcilere özel krediler, iş kurma desteği ve mesleki eğitim imkanları sunulmaktadır.

Kadınlar, özellikle küçük ve orta ölçekli işletmelerde önemli roller üstlenmektedir. Tarım, tekstil, gıda üretimi ve el sanatları gibi sektörlerde çalışan kadınlar, aile ekonomisine katkı sağlamakta ve ülkenin ekonomik kalkınmasına destek olmaktadır.

Kadın Hakları ve Hukuki Düzenlemeler

Özbekistan'da kadın haklarını korumaya yönelik önemli hukuki düzenlemeler hayata geçirilmiştir. Anayasa ve çeşitli yasalar, kadınların erkeklerle eşit haklara sahip olduğunu güvence altına almaktadır.

Kadınların sosyal güvenlik hakları, çalışma hayatındaki konumları ve şiddete karşı korunmaları yasal düzenlemelerle desteklenmektedir.

Kadınlara yönelik şiddetle mücadele kapsamında devlet ve sivil toplum kuruluşları tarafından çeşitli projeler yürütülmektedir. Kadın sığınma evleri, psikolojik destek merkezleri ve hukuki danışmanlık hizmetleri, mağdur kadınların korunması için önemli bir rol oynamaktadır.

Kadınların Karşılaştığı Zorluklar

Kadınların toplumda daha aktif roller üstlenmesine rağmen, bazı zorluklar devam etmektedir. Geleneksel cinsiyet rolleri, kadınların kariyer yapmasını ve ekonomik bağımsızlık kazanmasını zorlaştırabilmektedir.

Ayrıca, iş hayatında kadınların üst düzey yöneticilik pozisyonlarına getirilme oranı hala düşüktür.

Kadınların karşılaştığı bir diğer önemli sorun ise aile içi şiddet ve cinsiyet eşitsizliğidir. Kadınların haklarını daha iyi savunabilmeleri için hukuki farkındalık artırılmalı ve onlara yönelik koruma mekanizmaları güçlendirilmelidir.

Sonuç

Özbekistan'da kadınların toplumdaki rolü giderek güçlenmektedir. Eğitim, ekonomi, siyaset ve kültürel alanlarda kadınların etkinliği artmakta ve bu durum toplumun genel refahına katkıda bulunmaktadır.

Ancak, kadın haklarının tam anlamıyla korunması ve kadınların toplumda daha güçlü konuma gelmesi için daha fazla çalışma yapılması gerekmektedir.

Kadınların ekonomik bağımsızlığını kazanması, eğitim olanaklarının genişletilmesi ve hukuki düzenlemelerin daha etkin uygulanması, gelecekte daha adil ve eşit bir toplumun oluşmasına katkı sağlayacaktır.

Devlet, sivil toplum kuruluşları ve bireyler, kadınların haklarını korumak ve onların toplumda daha aktif roller üstlenmelerini sağlamak için el birliğiyle çalışmalıdır.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Mirziyoyev, Sh. (2022). Yangi O'zbekiston strategiyasi. Toshkent: O'zbekiston.
2. Karimov, I. (1997). O'zbekiston mustaqillikka erishish yo'lida. Toshkent: O'zbekiston.
3. Saidov, Z. (2020). O'zbekistonda gender tenglik siyosati. Toshkent: Ma'naviyat.
4. Hasanov, O. (2018). O'zbekiston ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotida ayollarning roli. Toshkent: Fan.
5. Qodirov, A. (2019). Gender masalalari va huquqiy asoslar. Toshkent: Adolat.